

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правоэзлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральнӧй Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 лунӧ 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьяись быд членлӧн эм аслас достоинство, а сьлӧн ӧткодь да мырддъйтӧм правоэз лоӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правоэз нем туйӧ пунктӧм вайӧтис ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрти, и что сэтшӧм мирьыс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн пра- воэз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззисӧ моггез мортислӧ лэбтисъны паньт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ёртасьӧмын; и

медбы тӧдны, что Йитӧм Нацияэзлӧн народдэз гижисӧ вын мортлись медыджыт правоэз, вылына лэбтисӧ личностьли дон, мужиккезлись да инькаэзлись ӧтыжда правоэз и кутчисисӧ эшӧ ёнжыка отсавны социальной прогресс да вольнӧй олан бурсьӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнэз-государствоэз кӧсйисисӧ отсавны Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правоэз сьӧрти бытшӧма да вольнӧя олӧмын; и

медбы тӧдны, что энӧ правоэсӧ да свободаэсӧ позьӧ тырмӧ пыртны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылись ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНӦЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ энӧ морт правоэзлись быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кыдз задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтччыны быд отирлӧ и государстволӧ сийӧн, медбы быд мортис и быд общественной энӧ Декларациясӧ юрын орӧттӧг видзтӧн, просвещеннӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтны энӧ правоэсӧ да свободаэсӧ, пыртны нийӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивнӧй праздниккесӧ Чукӧрись членнэз-государствоэзлӧн быд отиррезӧн бытшӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнӧйезӧн да ӧткоддезӧн достоинствоын да правоэзын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кыдз воннэзлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрйисътӧг сетсьӧны быдӧс правоэз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын, кытшӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, енӧ веритӧм, политической да модик вежӧр, национальной нето социальной нетӧм, имущество да сословие.

Сидз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето страналӧн международнӧй статус увья, нето сьӧрти, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияыс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кыдз-нибудь мӧднӧж зэлӧтӧм суверенитетын.

3 гиждӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзӧттӧг.

4 гиждӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланын.

5 гиждӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортисльсь достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гиждӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы ся эз вӧв, эм право лыддӧны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гиждӧт

Мийӧ быдӧнным законис одзын ӧткодӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧрти право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсян, кинсян бы ся эз лок.

8 гиждӧт

Быд мортлӧн эм право бертны аслыс ӧштӧм правозз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальной суддэзын.

9 гиждӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гиждӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовной статья сьӧрти, право тӧдны справедливой независимой судын ассис правозз да обязанносттез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гиждӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльын, вермӧ лыддисыны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдз сылсь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортислӧ сетсьӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась национальной закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧрти нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысса, кӧда вермис лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гиждӧт

Некин оз вермы дзугны мортисль ассис да семейной вӧрзӧтны сылсь оланин, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтны асьсӧ вӧрзӧтлӧммезян законӧн.

13 гиждӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольнӧя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытшӧм государствоын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странаись и бертны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисъны вӧтлӧмсянь мӧдӧк странаэзын и овны сэтчин.
2. Эта правоыс ӧшӧ сэк, кӧр мортсӧ кошшӧны не политической преступленӧ понда, а мӧдӧк умӧлись, мыйыс мунӧ паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципезлӧ да моггезлӧ.

15 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.
2. Некинлись оз вермӧ весись мырддыны гражданство нето правосӧ вежны сйӧ.

16 гижӧт

1. Мужиккез да инькаэз, кӧдна лыддисъоны нолетнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасьны, керны семья, кытишӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодь правоэз гӧтрасьны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.
2. Гӧтрасьны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортыс олӧны бы ӧтлаын.
3. Семья – ӧтӧ учӧтик, но дона колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствоыслӧ колӧ дорйыны сйӧ.

17 гижӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кызд аслас, сӧдз и ӧтласа.
2. Некинлись оз позь мырддыны имуществосӧ астӧгъяс.

18 гижӧт

Быд мортыс вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдиккезкӧт донтны кӧть кытишӧм енӧс да ассиныт арт, велӧтчыны, юрбитны да чулӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддэз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 гижӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧть кытӧн баитны эта йылись йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортыслӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошшыны, адззыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кызд ся только кужӧ и кытишӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксъыны ӧтлаӧ да бытишӧма сёрнитны, а сӧдзжӧ йитсъыны чукӧррезӧ.
2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытишӧм-либо чукӧрӧ.

21 гижӧт

1. Быд мортыслӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольнӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.
2. Быд мортыс вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй
3. Отирлӧн воляыс, тиӧктӧмыс – эм юралиссез властьлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чулӧтсъоны быдӧс отирӧн и ӧткодя бӧрьян право сьӧрти гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднӧж, но тожӧ

свободнӧя голосуйтӧмӧн.

22 гижӧт

Быд мортлӧн, кыздӧ обществолӧн членлӧн, эм право социальной отсӧт вылӧ, вылына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальной да культурӧй сфераэзын национальной уджӧн, отиррез коласын ёртасьӧмӧн да быд государстволӧн структура да вермӧм съӧрти.

23 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытишӧм да справедливӧй условиеэз, дорйисыны, медбы уджсис эз чапкӧ.
2. Быд мортлӧн эм право ӧткодь удж понда ӧткодь вештӧм вылӧ, кытишӧм-либо дискриминациятӧг.
3. Быд уджались мортлӧн эм право бытишӧм да справедливӧй вештӧм вылӧ, медбы ся ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достойнӧя, а кӧр ковяс, адззисӧ мӧдик социальной отсӧт.
4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональной чукӧ да пырны эна профессиональной чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право шоччисыны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссы и кадис кадӧ вӧли сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право сӧтишӧм олан вылӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧли бы олан, шогӧттэзись веськӧтӧм, колана социальной отсӧт, кӧр ачыс мортис и сылӧн гортиссес олисӧ бы шогавтӧг да бура, сидзжӧ эм право отсӧт вылӧ, ежели мортис ӧшитис удж, пондис шогавны, лоис инвалидӧн, кольччис ӧтнас нето сылӧ немӧн лоис овны не ас кузяс.
2. Кага вайӧм да челядь зорӧтӧм сетӧны право бытишӧм дозирайтӧм да отсӧт вылӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодь социальной дорйӧт.

26 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право велӧтчыны. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальной да общӧй образованнӧ вӧлисӧ вештисьтӧг. Начальной образованнӧыс быдӧнныс понда лоӧ обязательнойӧн. Технической да профессиональной образованнӧыс сетьсӧ быдлӧ, ӧтмоза сетьсӧ быд мортислӧн сы вермӧм съӧрти и высшӧй образованнӧ.
2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралис сылӧн личность, содис уваженнӧ сылӧн правоэз да свободаэз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ёртасьӧтӧ, отсалӧ йитсыны раса да енлӧ веритӧм съӧрти чукӧррезлӧ, а Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытишӧм лӧнь олан.
3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядӧлӧ велӧтчыны.

27 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право пуктыны пай ӧтласа культурной оланӧ, гажӧтчыны искусствоӧн, зорӧтны научной прогресс да тӧдны сылис быдӧс бурсӧ.

2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральнӧй да материальнӧй вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сыӧн кыдз авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальнӧй да отиррез коласын примитӧм порядок вылӧ, кӧда съӧрти эта Декларацияын гижӧм правоэс да воляэс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортыс видзӧ кыв отир одзын, кӧда ӧтнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да бытшӧма зоравны.

2. Быд мортлӧсь правоэсӧ да волясӧ законыслӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧштыны правоэсӧ да свободаэсӧ мӧдиккезлӧ, а демократическӧй йӧз коласас вылына видзсис мораль, вӧли дзугсьытӧм да бур олан.

3. Эна правоэс да воляыс оланын некӧр оз вермӧ мунны паньит Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципpezлӧ да моггезлӧ.

30 гижӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сӧдз, бытшӧм кытшӧм-либо государстволӧ, йӧз чукӧрлӧ нето торья морттэзлӧ сетӧм право удж вылӧ нето керны мый-либо сэтшӧмӧ, мый бы мырддис правоэсӧ да волясӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
